

Нова оштећења и незаконити радови на испосници Светог Петра Коришког код Призрена

Епархија рашко-призренска Српске Православне Цркве изражава најоштрији протест поводом тешких оштећења на простору испоснице Светог Петра Коришког код Призрена, древне српске православне светиње из 13. века.

Недавним незаконитим грађевинским радовима на овом локалитету, који су обухватили пробијање широке приступне стазе и њеног попличавања до саме пећине светитеља, око које се налази светиња, тешко је оштећена и угрожена њена археолошка и историјска целовитост, чак су поткопани и сами темељи овог средњовековног комплекса, тако да у случају већих киша или и најмањег потреса може да дође до одрона и обрушавања целе испоснице. Подсећамо да је Испосница Светог Петра Коришког званично заштићена као једна од педесет специјалних заштићених зона, у складу са косовски Законом о специјалним заштићеним зонама. Након оружаног сукоба 1999. испосница Светог Петра је више пута скрнављена раскопавањем гроба светитеља, оштећивањем средњовековних фресака графитима и постављањем албанске заставе изнад испоснице, која се још види, о чему се Епархија оглашавала

тражећи заштиту.

Сцене оскрнављених фресака су најочигледнији показатељ крајње вандалског понашања према овој светињи, што дубоко вређа вернике наше Цркве и показује свету какав је однос на Косову и Метохији према средњовековном српском православном наслеђу и колико је видно одсуство бриге и способности локалних косовских институција, које по закону у сарадњи са Црквом и међународним представницима треба да покажу макар минимум цивилизацијског поштовања према хришћанској култури и споменицима, уместо да нестручно раде на своју руку и неповратно уништавају баштину која је од значаја за све људе добре воље. Својатање српских светиња које су годинама изложене бруталној девастацији и нападима, и злонамерно преправљање историје толико иронично и лицемерно звуче када се види однос косовских институција и екстремних група према овим светињама Српске Православне Цркве на терену. То се посебно односи на оне просторе Косова и Метохије где, нажалост, тренутно нема Срба и нашег монаштва, који се иначе на другим местима где живе свесрдно труде на очувању своје вековне баштине.

У тачки један Закона о специјалним заштићеним зонама јасно је наведено: „Овим законом се обезбеђује заштита српских православних манастира, цркава, других верских објеката, као и историјских и културних локалитета од посебног значаја за заједницу косовских Срба, као и за друге заједнице на Косову, кроз успостављање специјалних заштићених зона.” (Испосница Светог Петра Коришког је под тим именом побројана у члану 7г Закона и постоји мапа заштићеног простора око испоснице). У тачки 3.б-ц Закона јасно се додатно прецизира: „Циљ овог закона је очување карактера и изгледа заштићених локалитета, а посебно њиховог историјског, културног, архитектонског или археолошког контекста, природног окружења или естетског визуелног окружења; и спречавање неадекватног развоја око заштићених локалитета, уз обезбеђивање најбољих могућих услова за складан и одржив развој заједница које насељавају подручја у околини таквих локалитета кроз регулисање развоја и других активности“. Овај законски оквир, дакле, има за циљ очување историјског, културног и верског наслеђа српског народа на Косову и Метохији, спречавање његовог оштећења и уништавања и обезбеђивање да се било какве активности у заштићеним зонама могу спроводити, како стоји у ширем законском оквиру, искључиво уз претходну сагласност Српске Православне Цркве и у оквиру Савета за имплементацију заштићених зона. Сваки другачији приступ представља директно кршење закона и озбиљно угрожава не само верско наслеђе, већ и

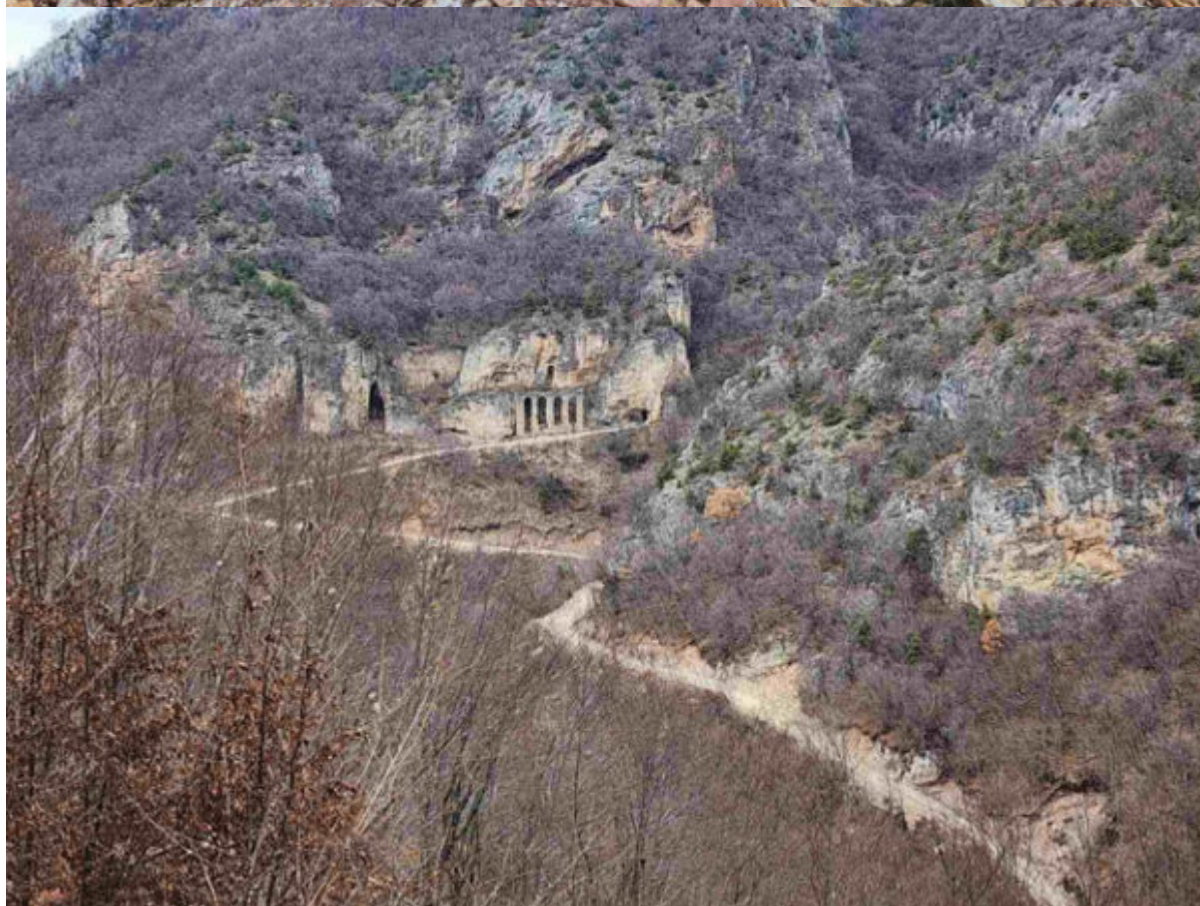
мир и међуетничке односе на овим просторима.

Дакле, иако је законом експлицитно забрањена свака интервенција на овом подручју – укључујући изградњу путева, крчење вегетације или друге радове који би нарушили археолошку и историјску целокупност локалитета – без наведених сагласности, општина Призрен (Дирекција за економски развој и туризам) ипак је самостално спровела незаконите активности без знања и одобрења Српске Православне Цркве, чиме је постојећи важећи закон грубо прекршен, а овај вредни историјски објект озбиљно угрожен. Незаконите радове обавила је локална косовска албанска фирма EUROVIA, како се види на постављеној табли. Имајући у виду крајњу непрофесионалност радова, употребу тешких машина за пробијање пута уз остављање разбацаног материјала и земље на ширем простору локалитета, очигледно је да нису ангажовани експерти за културну баштину, што је такође последица

рчком и
локалних

Епархија рашко-призренска стога позива на хитну реакцију међународних институција присутних на Косову, пре свега мисија ЕУ, ЕУЛЕКС, ОЕБС и КФОР као и надлежне косовске институције да у оквиру својих овлашћења предузму ургентне кораке како би се зауставило најновије безакоње, санкционисали одговорни и обезбедила заштита ове светиње на лицу места и санирала постојећа штета у пуној координацији са Српском Православном Црквом. О овом скандалозном случају биће обавештен и УНЕСКО, као и друге релевантне међународне организације за заштиту културне баштине у Европи, САД и свету, ради скретања пажње на поступање локалних косовских институција према српском хришћанском духовном и културном наслеђу на Косову. Напомињемо да је ово, нажалост, само један у низу инцидената који показују систематско кршење права Српске Православне Цркве – локалне косовске општинске власти се континуирано упуштају у незаконите радове у оквиру заштићених зона, без претходне консултације са Црквом или надлежним међународним телима (нпр. случај Богородице Хвостанске, намеравана градња пута на локалитету манастира Долац итд). Све ово још једном указује на потребу да се посебним институционалним механизмима заштите права Српске Православне Цркве и њених светиња на Косову и Метохији уз чврсте међународне гаранције на чему Српска Православна Црква годинама инсистира.

Оваква пракса рунирања средњовековних хришћанских светиња је крајње недопустива и Епархија рашко-призренска захтева да се хитно обуставе све противзаконите активности и строго поштује Закон о специјалним заштићеним зонама, како би се спречило даље уништавање вредне верске и културне баштине и очувало вековно духовно и културно наслеђе српског православног народа на Косову и Метохији.

tvhram.rs